

Mati.

ZGODOVINSKA POVEST.

Po Bolandenu priredil K.

(Dalje.)

DAVNO se je pripeljala jutranja zarja nad glavo sivega junaka Krima, ko je dospel žid Braun z Bronislavo in oddelkom vojakov nazaj v Bistro. Tu je bilo že vse živo. Samostanske hlapce so med tem primorali, da so jim pripravili velikansko pojedino. V samostanu samem se je že gostil Ižanski obmejni grof Wikbert s svojimi prijatelji. Po vseh ognjiščih se je kuhalo, cvrlo in peklo. Vojaki so nosili na mizo. Tudi samostanske kleti so bile odprte. V velikih vrčih so nosili drugi vino kakor v samostansko obednico, tako posameznim gručam vojakov, ki so pridno mlatili okusno pečenko in jo zalivali z rujnim Bizelcem.

"To je moj dragoceni biser, katerega so mi ti kutarji ukradli," predstavi Braun Bronislavo grofu Wikbertu. "Ali ni v rešnici Bronislava krasota, ki otemni jutranjo zarjo?"

Pohotnemu grofu Wikbertu so se zasvetile strastne oči. Nasmejal se je zadovoljno, kajti njegov sklep glede Bronislave je bil hitro storjen — — —

"Sedaj se ti pa iskreno zahvalim za tvojo pomoč," nadaljeval je Braun. "Moram odhiteti, da vjamem v Trstu ladijo, ki gre na Špansko."

Bronislava je celi čas jokala. Čula je veliko o krutosti Ižanskega grofa. Bala se ga je. Vendar ako se človek utaplja se zgrabi za oster nož. Ko je čula besede

Braunove, polotil se je je obup in strah pred prihodnostjo. Ako jo Braun še enkrat dobi v pest, je izgubljena. Tu ima vsaj upanje, da jo zopet rešijo menihi.

Prestrašena zakriči na ves glas in poklekne pred grofa: "Pri vsem, kar ti je svetega, prosim te reši me! Ne izroči me nazaj v roke tega strašnega človeka. Porini mi raje takoj nož v srce! Samo v tako strašno in tako sramotno sužnost ne! Prosim te! Prosim te!"

To je bilo pa ravno, kar je grof hotel. Prijel jo je za roke in jo dvignil.

"Ne boj se, otrok! Dobro si naredila, da si se zatekla za varstvo k meni, ki sem obmejni grof in po svoji službi varih in branitelj preganjanih. Od zdaj naprej si pod mojim varstvom. Žid Braun ben Abba"— obrne se k židu, — "jako mi je žal. Toda dolžnost je dolžnost. To dekle se je zateklo pod moje varstvo. Veš, da sem obmejni grof. Veš, kake so toraj moje dolžnosti. Veš toraj, da moram braniti vsakega, ki se k meni zateče za varstvo in pomoč. Jako mi je žal, da boš moral iz Bistre zopet odpotovati sam. Bronislava mora z menoj na Ig."

Žid je prebledel.

"Sklicujem se na cesarjeva pisma!"

"Kaj meni mar tvoja pisma, katera si si itak samo prigoljufal. Dalje sem pa itak čul od menihov, da je dekle kristjana, da si toraj zapadel smrti kazni, ker si se predrznil jo držati kot sužno."

Žid je še bolj prebledel.

"Bronislava ni kristjana!"

"Bronislava, povej po pravici, ali si res kristjana?"

"Da!" In Bronislava je milo zajokala.

"Braun ben Abba! Poglej ta meč! Ta bode branil to dekle pred teboj in pred vsakim, kdor bi si ji upal storiti le najmanjšo krivico. Lepo mirno odidi iz Bistre. Bronislava pride pred moje sodišče, kjer se bode odločila njena usoda."

Braun je poznal Wikberta. Vedel je predobro, da ne pozna šale. V svoji židovski bistroumnosti je pa poznal namene Izanskega pohotneža, katere ima z

Bronislavo. Obžaloval je, da je bil tako nespameten, da mu je Bronis'avo pokazal, saj bi bil lahko vedel, da mu je ne bode pustil. Zaškripal je jeze z zobmi. Toda takoj se je premagal.

"Samo zvijača more tukaj pomagati," si je mislil, se premagal in se nasmejal.

"Ižanski grof je pravičen mož. Prepričan sem, da bode sodil pravično. Bronislava je moj biser in imam pravico do nje."

"Dobro si govoril!" zakrohota se grof, kateremu se je že poznalo, da ga je precej izpil. "Pustiiva to celo stvar za sedaj. Ko prideva domov na Ig, ko bova uredila najprej najine denarne zadeve, uredila bodeva tudi vprašanje glede Bronislave. Sedaj pa sedi, jej in pij in bodi dobre volje. Danes sem jaz opat Bistriški in ti si moj gost. — Živela naša krasotica Bronislava," napije grof Bronislavi in jo hoče poljubiti.

Bronislava je prestrašeno zakričala in pahnila grofa proč od sebe.

"O, kako je pa huda!"

"Obljubil si mi varstvo in zahtevam od tebe, da ravnaš z menoj pošteno. Pošteno dekle sem, hči pošterih starišev!"

Dekle se je vzravvalo pokonci in pogledala tako grdo grofa, da se mu je zdela kakor kaka junakinja. Toda to ji je pa tako pristojalo, da se je zdela grofu kakor kako vzvišeno bitje in še bolje se je razvnela njegova strast in še trdneji je bil njegov sklep: nikdar več ne boš prišla iz mojih rok.

"Ne boj se me, otrok. V mojem varstvu si popolnoma varna. Ko pridemo na Ig, bom preiskal tvoj slučaj in bodi prepričana, da bodem storil vse, da dobiš pravico. Le mirno sedi in se pokrepčaj. Treba bode odriniti."

"Da, tudi jaz sem prepričana, da bode Ižanski grof pravičen sodnik, ki bode..." pravi žid.

"No, židišče, le molči pa jej. Tudi ti boš dobil svojo pravico." In grof se je zakrohotal.

In pili so dalje in se veselili.

Bronislava se je stisnila prestrašena v

kot in tiho jokala. Že drugič je v krempljih sovražnikov, kajti v divjih in strastnih pogledih grofa je videla njegovo krutost in — bala se ga je. Spomnila se je vsega, kar je čula pri Kogojevih o tem strašnem človeku. Vroča molitev ji je vskipela iz srca k Bogu, vzlasti k Mariji, molitev za rešitev! Ni čula krika pijanih in na pol pijanih vojakov, ki so popivali okrog nje. Tudi ni videla kako je uhajal pogled grofov pogosto na njo in kako se je vselej zasvetilo pohotno oko tega grdega Nemca.

Braun se je dobro najedel, toda pil ni. Imel je prepolno glavo misli in skrbi. Mislil je pred vsem, kako bi rešil Bronislavo in kako bi dobil tudi svoje dečke nazaj, katere so mu vzeli menihi. Žarek upanja mu je zasvetil, ko je videl kako si grof pridno nalija čašo in je vedno bolj vinjen. Morda bi se dalo uteči? Toda, grof bo de pazil nanj. Poslal bode vojakov za njim. Gorje mu, ako ga vjamejo. Z Ižanskim grofom se ni šaliti. Šel je ven in se posvetoval s svojimi hlapci. Toda zastonj je bilo. Nobenega družega izhoda ni bilo, kakor iti na Ig in tam porabiti vsa sredstva, da iztrga Bronislavo iz grofovih krempljev.

Ko je bil zunaj, je pa opazil, kako je tudi celo vojaštvo pijano. Veliko jih je že pijanih pospalo po tleh. "Ako pride sedaj patron Kogoj, česar se je bati, ni mu treba veliko vojakov, da nas vse lahko potolče", je sklepal in hitel nazaj v samostan.

"Gospod grof, če ostanemo tukaj še eno uro, ostati bomo morali celi dan," pravi grofu v obednici.

"Kako to?"

"Tvoji vojaki so že vsi pijani. Nekateri so že tako pijani, da so pospali, drugi si pa tudi pridno gase žejo. Kaj, če nas Kogoj sedaj napade?"

"Morda je židovska glava! Možje na noge! Odidimo! V pol uri naj bode vse gotovo za obhod!" dal je ukaz voditeljem, ki so bili z njim v obednici. Vsi so takoj vstali in se odpravili ven. Tu se je pa vi-

delo, kako je imel žid prav. Vsi so bili že zelo slabi v nogah. Nekateri so se celo opotekali. Enako je bilo zunaj z vojaki. Tako je bilo že poldne, ko je na pol pijano vojaštvo kriče odrinilo proti Igu. Veliki tovorni vozovi so nosili zaboje, v katere so pokradli cerkvene stvari. Žid Braun je jezdil pri svojih vozovih, ker se je ba', da bi mu jih ne ukradli. Bronislavo je imel grof na svojem vozu, kajti radi pijanosti ni mogel jezdit konja.

V Bistri je pustil kakih petdeset vojakov, da bi varovali samostan, dokler se ne vrne in ga ne vzame v svojo posest.

Marsikaka pest se je v Bistri, kakor tudi v Borovnici dvignila, ko je šel ta sprevod mimu, vzlasti, ko je šel mimo hiš voz z grofom Wikbertom.

"Prokl ... Nemeč! Maščevanje!" prise-gale so te slovenske pesti, kajti po celi dolini se je hitro zjutraj razvedelo, kaj se je zgodilo v Bistri.

Seveda se Wikbert ni zmenil za to, bil je preveč pijan. Pa tudi, ko bi bil trezen, bi se ne zmenil za žuganje kmetov. V B - ga in njegovo pravičnost ni veroval, cesar je bil daleč, poleg tega je bila to 'e "slovenska sodrga," kakor je imenoval slovensko ljudstvo, zato se je čutil neomenjenega gospodarja in varnega. Pozabil pa je, da s tem, če ne prizna Boga, ga še ni uničil.

Ta Bog pa ne plačuje vsake sobote, toda kadar plača, dobro plača. Kaj če bode mera Wikbertovih krivic polna?

Da, tudi Wikbertu se je bližal dar plačila.

* * *

Solze so zalile vzlasti Kajtimara, ko so se vrnili iz Bistre vojaki s poročilom, da so zastonj iskali Bronislavo. Po dose-danjem občevanju z njo je spoznal, kako plemenitega značaja je to blago dekle. To, kar je čutil do nje, je bilo že nekaj več, kakor samo "spoštovanje" in "či-slanje". Zlasti sedaj, ko jo je zopet izgubil, ko je videl, da je to blago dekle nazaj v krempljih grdega žida, začutil je, da jo ljubi. Kaj čuda toraj, da so se mu vlile

solze po licu in se je moral obrniti proč, da jih je skrnil pred okolu stoječimi.

"Rešiti jo moramo!" je vskliknil. "Če treba kri dati! Ubogo dek'le mera biti rešeno!"

"Da, Kajtimar ima prav," oglašil se pater Janez, ki je prišel pred graščino in je čul zadnje besede. "Tudi jaz sem pripravljn v obrambo in varstvo preganjane nedolžnosti postaviti svoje življenje v nevarnost. O, v kako žalostnih časih živimo! Nobene pravice ni več na svetu. Zato pa, če se še katol. cerkev ne bode potegnila za uboge stiskane, kdo se bode drugi?"

"Da, tudi jaz tako mislim. Toda vprašanje je le, kako?" pravi Kogoj resno.

"Nemudoma treba delati! Na vsaki način moramo takoj zastražiti vsa pota iz Bistre proti Trstu, da vjamemo žida, ako bi jo hotel odpeljati!" meni Kajtimar.

"Toda sedaj ni žid za Bronislavo več nevaren! Jaz se bojim nečesa drugega!" pravi pater Janez.

"Kaj mislite, častiti oče?" vpraša prestrašeno mladenič.

"Kdor pozna Wikberta in njegovo nenasitno pohotnost, ta takoj lahko vidi, da preti ubogemu dekletu druga, še strašnejša sužnjost — sužnjost živaljskega izžanskega grofa. Koliko deklet je že oskrunil! Nekatero so izginile za vedno. Nekatero je dal s silo odpeljati njih starišem. Odpeljali so jih in jih nihče ni več videl. Celih osemintrideset takih slučajev sva z Izanskim gospodom župnikom navedla v tožbi, katero sva predložila pred leti cesarju!"

Vsi so molčali prestrašeni. Smililo se jim je ubogo dek'le.

"Zato pa nujno na delo," nadaljuje pater Janez. "Ljubljanski župan je obljubil vojaško pomoč. Pred vsem nam pa mora pomagati ljubljanski škof. Mera hudobije Izanske zveri je polna. Rešiti moramo

celo okolico te pošasti v človeškem telesu. Jaz mislim tako le: nemudoma moramo s celo našo vojaško posadko v Ljubljano. Tam moramo dobiti četo vojakov od župana in četo od škofa. Mlajši očetje našega samostana naj se enako oborože in naj vodijo celo četo. Do Ljubljane je nekako dobro uro. Konji so spočiti. Pogнали jih bomo lahko v najhitrejši dir. V Ljubljani bode treba najmanj dve uri predno bi mogli odriniti proti Igu. Iz Ljubljane na Ig bode vzelo zopet najmanj tri ure. Zajeti moramo Wikbertovo četo predno pridejo na Ig. Najboljši kraj za napad bi bil na cesti od Jezera proti Tomišlju. Tam vodi cesta tik strmega hriba na eni strani, na drugi je pa neprodirno močvirje. Vem za kraj, kjer bode kakor nalašč za to. Treba nam toraj nekako osem ur, da smo tam."

"Osem ur? Mislite, častiti oče, da se bode Wikbert tako dolgo zamudil v Bistri?" vpraša Kogoj?

"Bojim se, da se bode še več. Vojake praviš, da si videl, kako se posedli po dvorišču okrog ognjev. Prepričan sem, da si bodo privoščili in si napravili pojedino v samostanu. Morda jih še danes sploh ne bode nazaj. Ako se opijejo, bodo sploh tam ostali."

"Potem bi bilo pa bolje, da jih počakamo kar v Bistri in jih tam napademo!"

"Da. Toda to ni gotovo. Gotovejše je, da gremo po načrtu, kakor sem ga nasvetoval. In v slučaju, da bi jih res ne bilo danes na Ig, dobro, gremo lepo počasi dalje skozi Jezero, Popeč, Prijezerje proti Bistri. V slučaju da bode danes zvečer še tam, ne bode težko napasti jih v samostanu samem." . . .

"V tem slučaju se pa bojim za Bronislavo. Ako se vojaki opijo, kaj ko bi žid pobegnul z njo proti Trstu. Bal se bode itak, da mu jo Wikbert ne vzame," pravi prestrašeno Kajtimar.

(Dalje prih.)

VERNI PASTIR.

PRED nekaj leti je prišel na župnijo blizu Pariza nov župnik. Svoje dni se je udeležil vojske španskega kralja Karla, a ker je bil ranjen, je zapustil bojišče in stopil v tiho armado, ki se bojuje za lepšo, večno domovino. Z vso dušo in z vsemi močmi oslabelega telesa se je vdal svojemu novemu poklicu.

Kadar je ob dnevih Gospodovih stopil na prižnico, stal je kakor vojšček ter pretresljivo in duhovito pridigoval. Grede iz hiše Gospodove, pa ljude niso premišljevali, ne pretresovali, ampak verovali in ga spoštljivo pozdravljali, če so ga zagledali.

Kmalu je bil otrokom oče, odraslim vzor, tolažnik nesrečnim, podpora slabotnim, dobronik revežem, bolnikom angel, a vsem prijatelj.

Le nekaj ga je tiščalo.

Blizu vasi je stal dvorec na prostranem vrtu. V njem je prebival postaren posvetnjak, ki je videl dosti sveta vsled različnih okoliščin, naposled kakor vojšček, dokler se ni naselil tukaj, da bi v tihoti preživel stara leta. Sestra, vdova, mu je gospodinjila.

Ta mož je bil vzrok mnoge trpke ure župniku. Bil je sicer miren, dobrončen, ali še nihče ga ni videl v cerkvi, tem manj v spovednici. Nekeč je celo javno v zasmech bral svete reči. Od tedaj pa, ko se je pripeljal novi župnik v župnišče, se je izogibal takim rečem iz spoštovanja do župnika, ki ga je močno spoštoval, a svo-

jih nazorov o veri ni izpremenil, dasi je napeljeval župnik v pogovoru z njim večkrat na to. Ali ostal je nepristopen, mrzel kakor kamen. In to je župnika bolelo, zakaj žal mu je bilo te sicer dobre in odkritosrčne duše.

Drugače pa je bil župnik, kakor rečeno, popolnoma srečen, in delal je kakor umen in vesten vrtnar, ki skrbi za vsako posamezno cvetlico.

A ne dolgo. Volja je bila zares dobra, a telo je bilo boleljivo. Ko je prišla zopet spomlad in je vse ozelenelo, oživel in se razcvetelo, je župnik popo'noma obnemogel in se jel pripravljati na smrt.

Nekega dne pokliče k sebi mizarja. Mizar pride in poljubi župniku roko, rekoč: "Kaj bi radi, častiti gospod?"

Župnik je sedel oslabil v naslonjaču. Sivi polni kodri so mu plavali krog visokega čela, veliko jasno oko mu je žarelo izpod gostih obrvi, a lice mu je bilo upadlo, blede, kakor umirajočemu. Dal je mizarju suho, belo roko, pa ga smeje vprašal: "Dragi moj, ali imate kaj hrastovih desak?"

"O, nekaj jih že bo, že. Čemu vprašate?"

Župnik je z naporom vstal, se postavil k steni in vzdignivši roko nad glavo, je zastavil prst na zidu.

"Tukaj potegnite črto, mojster, pa zmerite to visokost."

Mizar je ostrmel.

“Častiti gospod! Pa menda vendar ne mislite — — — ?”

“Zmerite visokost!”

Mizar je privlekel merilo, pa pomeril: en meter 87 centimetrov.

“Torej naredite mi tako dolgo rakev. Lahko je tudi daljša, okrog dveh metrov.”

“Ali, gospod — — —”

“I, no! Kaj ne vidite, da sem dozorel, sicer pred časom, a dozorel vendar le? Moram se brigati za poslednjo posteljo.”

Mizar je šel s soznim očesom domov.

Nato je pisal gospod župnik za duhovnika-pomočnika. Duhovnik je prišel. Župnik ga je predstavil župljanom, pa se v cerkvi poslovil od njih.

In ko je zelenelo drevje, je ležal župnik na postelji in duhovnik-pomočnik je stopal iz cerkve z Najsvetejšim k župniku. Krog župnišča se je trlo ljudi.

Samo župnik je mirno ležal pa molil. Kadar pa je bil previden s svetimi zakramenti za umirajoče, se je ozrl po rakvi, ki so mu jo prinesli na njegovo povelje v sobo, pregrnjeno z mrtvaškim prtom in šepetal: “Nunc dimittis servum tuum, Domine!” — “Zdaj lahko spustiš svojega služabnika, Gospod!”

Ali Gospod ga še ni odpustil; zakaj njegova ura še ni prišla.

Zmračilo se je, na nebu so zamigljale zvezde, zazvonilo je Zdravo Marijo. Župnik je vedno mirno ležal in venomer molil. Služkinja je stala ob vzglavju in mu streгла.

Bližala se je polnoč. Zdajci pridrdra kočija pred župnišče in zvonček zapoje nad vrati. Služkinja odpre. V sobo stopi graščakova sestra vsa objokana in se zgrudi poleg postelje na kolena.

Župnik ji pomoli desnico in vpraša:

“Čemu plačete?”

“Ah, častiti gospod! Brat je nanaglo ma zbolel, na smrtni postelji je, ali nihče ga ne pregovori, da bi se dal prevedeti — razen Vas, častiti gospod.” — — —

Župnik vzdihne in sklene roke. Čez nekaj časa izpregovori:

“Saj je tukaj novi gospod.”

Sestra odkima: “Tega bi ne poznal in ne slušal, — morda bi ga celo zapodil.”

Župnik obrne pogled v razpelo na steni pa zašepeta: “Moj Bog, samo še to noč!” in pogleda služkinjo: “Pokličite gospoda kaplana!”

Mladi duhovnik kmalu pride.

“Pojte v cerkev.” reče župnik. “pa prinesite semkaj Najsvetejše, pojdeva skupaj k bolniku.”

“Oblecite me!” ukaže služkinji.

Mladi duhovnik in služkinja sta kar ostrmela.

“Naredite, kakor sem rekel!” ukaže gospod župnik skoro osorno. “Mene kliče dolžnost!”

Služkinja in duhovnik pomočnik ubogata. In župniku je bilo, kakor bi mu bilo odleglo. Bolehavo, umirajoče telo se je pokorilo duhu.

Posadili so ga na voz in duhovni tovariš s Svetotajstvi za umirajoče sede k njemu.

Majnikova noč je bila čarokrasna in topla. Visoko tam gori je migljajal “veliki voz.” Župnik je uprl oči vanj pa šepetal: “Mili Jezus, še tega naj ti rešim! . . . Salve Regina! . . .”

Pripeljejo se pred dvorec. Župnika vzdignejo iz kočije in ga vodijo k umirajočemu. Pred njim stopa kaplan z Najsvetejšim.

Ko pa bolnik zasliši zvonček, osupne, in zagledavši v sobo vstopivšega mladega duhovnika, osorno vpraša: “Kaj bi radi tukaj?”

Ali vrata se še bolj odpro in v sobo vstopi umirajoči dušni pastir, opiraje se ob dva moža.

Graščak se prestraši in začudeno zre v župnika.

“Kaj, Vi tukaj, gospod župnik!” nekam zmedeno vpraša.

“Prijatelj, slišal sem, da umirate,” odkritosrčno pripomni gospod župnik. “Tudi z menoj je pri kraju. Ali nočete kot dober prijatelj nastopiti z menoj pot kesanja?”

Graščak skloni glavo in se zamisli, potem pa migne pričujočim, naj gredo iz

sobe. Ostala sta dolgo sama notri, a ko ljudje pridejo v sobo, vidijo kapitana solznega, župnika pa vzradoščenega.

Mladi duhovnik podeli graščaku svetstva za umirajoče. Nato pa prime stari župnik bolnika za roko in dolgo si gledata iz oči v oči. Junaštvo umirajočega župnika tako pretrese starca, da je poljubil duhovniku roko, kar bi ne bil sicer nikoli storil. Gospod župnik ga poljubi na čelo in se poslovi: "Na svidenje!"

Posadili so ga v voz. Onemogel je sedel in zrl v jasno nebo. Gledal je "veliki voz." Stal je že nad zapadom.

"Skrajni čas je bil," zašepeta gospod župnik svojemu tovarišu. "Lejte! 'Veliki voz', zapada in moja pot je tudi pred vrati večnosti."

Mrzli jutranji zrak je zavel, škrjanci so se pojoč dvigali k sinjim višavam in jutranja zora se je prikazala na vzhodu.

Prišla sta do župnišča. Dvignili so junaškega župnika, ga bolj prinesli nego

dovedli k postelji, slekli in deli na posteljo.

Župnik se je ozrl po rakvi, pa zašepetal: "Oprite okno, prižgite sveče in Vi, gospod tovariš, molite za umirajoče!"

Duhovnik je začel moliti in gospod župnik je tiho molil s sklenjenimi rokami za njim.

Jutranji veter je vel v sobo in prinašal dišave tisočerih cvetlic in spev tisošerih pevcev krilatcev.

Zdajci se je zalesketala kupla farne cerkve v prvih žarkih jutranjega solnca, žarek sreče je razsvetil obličje častitega duhovnika, a mladi svečenik je padel na kolena, rekoč: "Proficiscere anima christiana de hoc mundo!" — "Pojdi, duša krščanska, s tega sveta!"

Zvon je zapel, po vsej župniji so se ljudje prekriževali in molili za mrtvega župnika. — — —

Graščak je ozdravel in je še dolgo hodil na župnikov grob. — — —

Ponesi v tiho me svetišče!

Mati Elizabeta.

Jesenski hlad je božal cvetke,
samotne cvetke v tihi gredi,
in veter pel je pesem smrtno
vpogibal k čaščici se bleđi.

In pred njegovim ostrim dihom
klonile cvetke so glavice,
pretrda je njegova roka,
premrzla za žareče lice.

Na bližnjem grmu roža mlada
je kelih pestri svoj odprla,
ponosna na lepoto svojo
v blesteče solnce je zazrla.

Prekasna si, kraljica cvetja!
Čuj, veter smrtno pesem poje
Razvita komaj, boš zamrla,
glej, žal mi je lepote tvoje.

In roža me je razumela,
vzdrhteli lističi so nežni;
iz keliha na mojo roko
so padli biseri hvaležni.

Polglasno k meni je zavelo:
"O nesi v varno me zavetje!
Položi me pred tabernakelj!
Tam ne umira mlado cvetje."

"Kakor želiš!" Z veseljem tihim
jesensko rožo sem objela,
pogled vtopljen v njen pestri kelih,
pred tabernakelj sem hitela.

In tam zamislila sem misel
o tebi krasna, mlada roža,
o tebi, deklica nedolžna,
ki dih sveta ti lice boža.

Zakaj pa ti ob dneih skušnjave,
ko svet te v svoje zanjke išče,
zaupno, milo ne zaprošiš:
"Ponesi v tiho me svetišče!"

Pred tabernakelj, roža krasna!
Tam ne umira mlado cvetje.
Tam zaživiš življenje novo,
oltar ti varno je zavetje.

VERSKI SOVRAŽNIKI.

P. B. S.

Slovenski svobodomislci o katerih je pisala A. M. so mej ameriškimi Slovenci najbolj besni in zagrizeni sovražniki sv. vere in katoliške Cerkve. Četudi so ti "prijatelji luči" nastopili se svojo gonjo proti edinozveličalni katoliški veri šele v novejšem času tako v stari kot v novi domovini, so pa že zakrivili veliko zla in mnoge pohujšali. Marsikaterega omahljivca, in marsikatero omahljivko so že pridobili na svojo stran, pred vsemi seveda take, katerim ne ugaja krščansko življenje. Odletele so pleve, zrno je pa ostalo.

Drugi verski sovražniki, ki so pa razširjeni skoraj po vsem svetu in tudi mej Slovenci, so takoimenovani **prostožidarji**. Prvo prostožidarsko društvo je bilo ustanovljeno l. 1717 na Angleškem. Hoteli so postaviti kakor so trdili nekak "duhovni" tempelj, v katerem naj bi se ljudje učili prave prostosti, prosvete in človekoljubja. Pristaši tega društva so si naredili ime **prostožidarji**, svoje društvo pa imenovali **red prostožidarjev**.

Ker imajo vsi sovražniki sv. Cerkve nekaj skupnega, da namreč kakor opice posnemajo v mnogih rečeh katoliško Cerkev, njene naprave in celo hierarhijo; zato so se prostožidarji pričeli imenovati **redovniki**, saj store kakor redovniki katoliške Cerkve svoje obljuje!

Po zadnji statistiki je okoli 1.800.000 članov teh verskih sovražnikov v približno 27.000 društvih ali ložah. Največ "bratov" je na Angleškem namreč 220.000 s

4000 ložami. Največ prostožidarskih društev je pa v Nemčiji namreč 5000, pa le z 54.000 člani. Franciji načeljuje veliki Orient s 400 ložami in 27.000 člani.

Prostožidarstvo ni svetna moč, kot je katoliška Cerkev, ker nimajo enotne organizacije in ne skupnega poglavarja.

V mnogih rečeh namreč niso edini. Nekatere lože sprejemajo tudi ženske za člane ali celo dovolijo samostojne ženske lože. Druge lože pa ne priznavajo te pravice ženskam češ, da morajo samo moški biti prostožidarji in da vtegnejo ženske s svojim sodelovanjem celo škodovati njih ugledu in dobremu imenu. Ene lože sprejemajo jude, druge jih pa ne marajo. Ene lože so zavrgle vero v Boga, druge nasprotno so se pa izjavile za vero v Boga kot graditelja ali stavbenika svetov. Edino ena reč je skupna vsem namreč, da vsi sovražijo krščanstvo, zlasti katoliško Cerkev. Zaraditega se imenujejo predhodniki antikrista. Sv. evangelist Janez piše v svojem prvem listu v drugem poglavju in 18. vrsti, da je že v njegovem času nastalo veliko antikristov, pravi namreč: "Otročiči! poslednja ura je, in kakor ste slišali, da pride antikrist, je nastalo tudi zdaj veliko antikristov, iz tega vemo, da je poslednja ura." S temi besedami hoče reči: konec sveta ni tako daleč kakor si morda mislite; zakaj mi smo v poslednji dobi božjega kraljevstva na zemlji, v kateri pride antikrist. Tudi so že tukaj njegovi predhodniki, krivi učeni.

nasprotniki Kristusovi, in iz tega spoznamo, da je poslednja doba že res nastala. — Tudi apostol Pavel piše v listu do Hebrejcev v 10. poglavju in 37. vrsti takole: "Prav malo časa je še in bo prišel, kateri ima priti in ne bo odlašal." Apostol namreč govori o Kristusu, ki ne bo odlašal priti k sodbi. Predno bo pa sodba, bo prišel antikrist, tedaj bo zadnji čas antikristove gnjusobe ravno pred sodbo. Zapeljevanje ob antikristovem času bo tako veliko, da bi nihče zveličan ne bil, ko bi Bog ne prikrajšal časa njegove oblasti. Ker se je prerokovanje Kristusovo o razdejanju Jeruzalema do pičice spolnilo; zadeva Kristusovo prerokovanje v daljnem in nebesednim pomenu tudi gnjusobe in stiske, ki jih bo napravil antikrist konec sveta in zato se prostožidarji, katerih sovražstvo in delo proti sv. Cerkvi je splošno znano, po pravici imenujejo predhodniki antikrista.

Različna je moč prostožidarjev v posameznih deželah. Znano je, da so prostožidarji na krmilu vlade tako na Francoskem kot na Portugalskem. To so v zadnjih letih dejansko pokazali s tako očitnim in groznim preganjanjem katoliške Cerkve. Istotako tudi v najnovejšem času, zlasti v Meksiki. Znano je, kako strašno preganja meksikanska vlada, na čelu ji je prostožidar Caranza, katoliško Cerkev. Popolnoma je razdejana veličastna katedrala v Meridi in druge cerkve; duhovni deloma pomorjeni ali po ječah, deloma pa pregnani. Vsled nove postave Caranzove vlade je zdaj v škofiji Yucatan dovoljeno samo šest mašnikom, da oskrbujejo 300,00 ondodnih katoličanov. Ravnokar je prišel v New York yucataski nadškof **The Most Rev. Martin T. Cordova**, ki je bil pregnan iz svoje nadškofije in prebiva vdaj v kapucinskem samostanu v New Yorku W. Thirty-first Street. — V drugih deželah pa hvala Bogu še nimajo tiste moči in vpliva kakor bi ga radi imeli.

Kako je to, da se je prostožidarstvo tako razširilo in dobilo v mnogih deželah

toliko moč? Mnogo je vzrokov temu napredku, glavni vzrok pa je, ker uči splošno prostost in človekljubje. To je seveda krinka, ki zakriva prave namene prostožidarstva. **Ni bilo pač nikdar tako zvutih in premetenih in prav satansko hudobnih sovražnikov sv. Cerkve kakor so ravno prostožidarji.** Njih geslo je sicer, kakor pravijo, **pobratiti mejseboj vse ljudi.** Podaniki vseh ver naj bi se združili in bili kot bratje mej seboj. Toda v resnici je pokazalo njih delo kakor sem samo omenil v Franciji, Portugalski in Meksiki, kaj je njih geslo, kaj hočejo doseči: **pokončati, zatreti z brutalno silo katoliško Cerkev.** — Beseda o bratski ljubezni je res močno vplivalo na ljudi. Zato najdemo ne redko plemenito misleče in v vsakem oziru poštene, vzgledne može mej prostožidarji kot so bili n. pr. pesnik Herder, Geo. Washington in drugi. O Geo. Washingtonu je zanimivo, kako se hočejo ameriški prostožidarji ponašati z njegovim imenom in mu nameravajo postaviti celo narodni spomenik v Aleksandriji, Va. Tam je, kakor seveda oni trde, pripadal ondodni loži in bil prvi veliki mojster. Oni hočejo dokazati, da je Geo. Washington postal prostožidar v Fredericksburg, Va. l. 1752 ko je bil 20 let star in naslednje leto je bil že veliki mojster; toda odtedaj ne morejo več najti njegovega imena v zapisnikih; samo to jim služi v prilog, da je l. 1771 odklonil čast velikega mojstra v veliki loži v Virginiji. Možno je, da so mu ponudili čast velikega mojstra v Aleksandriji; toda iz njegovih lastnih pisem se povzame, da je ni mogel sprejeti in bržčas tudi ni šel nikdar v ono ložo, ki je dobila svoj charter l. 1780 v Virginiji. L. 1798. dne 25. sept. je namreč pisal Rev. G. W. Snyderju mej drugim tole: "Resnica je, da ne načelujem nobeni loži in tudi nisem bil nobeni loži več kot enkrat ali dvakrat v zadnjih 30 letih." Sparks "Writings of Washington" p. 315.

Gotovo je, da Washington ne bi bil mogel pozabiti tako važne reči namreč

svoje izvolitve v domači loži ko bi jo bil sprejel ali zahajal v ložo. Od l. 1798 ko je pisal z Mount Vernon imenovano pismo v katerem pravi, da je bil v zadnjih 30 letih k večjemu enkrat ali dvakrat v kaki loži, odštejemo 30 let in dobimo letnico 1768. Tri leta popreje je Washington baje odklonil čast velikega mojstra Virginije. One besede "enkrat ali dvakrat" se pa nanašajo na leta 1790 do 1793 ko so ga pozdravili zastopniki lože v Newportu, R. I. in velike lože v Massachusetts in katerim je odgovoril kakor je mi-

slil dotedaj namreč, da ima prostozidarstvo namen širiti socialno blagostanje ljudi. To in njegova pismena izjava zadostno dokazuje kakšno zvezo in mišljenje je imel Geo. Washington z ozirom na prostozidarstvo. Zato nima ne loža v Aleksandriji, Va. ne kaka druga loža pravice ga prištevati svojim. Iz tega je razvidno, da se taki možje kot Washington pač niso strinjali z nauki in načeli prostozidarjev, ampak so jim bili, spoznavši jih, popolnoma nasprotni.

(Dalje prih.)

TAKO JE PRAV!

Strupnega gada ubij, drugače bode on tebe pičil, zastrupil in tako uničil! Ž njim se ne — šali! ž njim se ne igraj! Strupen je in prej ali pozneje te bode gotovo zastrupil.

Tak strupen gad so razne organizacije, katere moči teme vstanavljajo, da bi zastrupili, javnost, cel človeški rod. Tak strupen gad so propalnice, so brezvestneži, ki so si dali enkrat sami srce zastrupiti s pogumnimi nauki, ki potem preže na nedolžne žrtve, svoje prijatelje in znance, da bi še nje okožuli, zastrupili, uničili.

Ti gadje so vedno jednaki. Strup je vedno isti, je samo isti strup, katerega je prinesla na svet ona kača na prepovedanem drevesu sredi raja, ki je zastrupila že Evo, samo vedno v drugačni, vedno modernejši obliki. Kakor črna progga se vleče ta strup skozi vso zgodovino človeškega rodu. Nobena doba ni bila brez njega v tej ali v drugi podobi.

Najnovejša podoba, v kateri se je ta strup, ta gad pojavil med človeškim rodom, je bil socializem. Lepo obliko si je vzela. Tako lepo marogast in progast in pisan je bil, kakor najlepši kraški modras. Vzela si je vse, kar je našel dobrega

in lepega zlasti za delavca v krščanstvu, ali kjerkoli in se okitil s tem. Toda ostal je le lepo marogast modras — lep po obliki na zunaj, toda v resnici strupeni gad, ki je zastrupil in otroval milijone dobrega delavstva, milijone src in duš uničil in upropastil, milijone drugih nesrečnih naredil, milijonom okradel iz srca podlago srečnega življenja — sv. vero, Boga, vzvišeno pojmovanje življenske naloge. In ta gad, kdo ne vidi gorja, katerega je povzročil med ameriškimi Slovenci? kdo ne pozna bede njegovih žrtev? kdo ni občutil grenkobe njegovega strupa? Zato pa je dolžnost vsakega zavednega moža, katoličana, Slovenca — da uničuje tega gada, ga ubija! uničuje njegov strupeni vpliv, kje, kadar in kolikor more!

Kakor nevarno strupen je ta pošastni gad — se je v posebno strašni in žalostni obliki pokazal v Rusiji, v tako imenovanem boljševikizmu. Uboga krvaveča Rusija! Ubogo zastrupljeno ljudstvo, komu se ne smili!? — Katero slovensko srce ne sočustvuje ž njim? ga ne boli srce, ko gleda njegovo nesrečo?

In ta strupen gad se je v enaki obliki pojavil tudi med nami — tu v Ameriki,

in to je znana organizacija I. W. W. (Industrial Workers of the World ali pravilneje: "I Won't Work" —) ki je namerala zastrupiti, otrovati in okužiti ter tako enako kot boljševikizem uničiti — celo državo Združenih Držav.

Še imamo pred seboj številke slovenskih Chicaskih listov, glasil tega strupenega gada, kako so mamili ubogo slovensko ljudstvo kako ga slepili, kako ga hvalisali, kako zagovarjali, da bi z njim okužili tudi slovensko delavstvo, ga omamili, da bi ne čutil, kdaj bode ta strašna pošat zasadila svoje strupa polne zobovje v njegovo zdravo slovensko srce in njegovo zdravo verno dušo in — ga zastrupila — uničila.

Mi smo videli tega strupenega marogastega modrasa takoj v pravi luči. Videli smo takoj njegovo strupeno zobovje, poznali strašne posledice tega strupa za delavstvo, zato smo obupno kričali in svarili ubogo žrtev — slovenskega delavca, naj se varuje, naj se ne da preslepiti, naj pogleda to strupeno njegovo zobovje in naj se ne da píčiti. Poskus je prenevaren, življenje predragoceno, smrt pregrozna, pogin pregotov.

Tudi med ameriškimi narodom so se našli možje, ki so spoznali tega strašnega gada v pravi luči in so začeli resno braniti pred njim celo našo javnost. Toda gad je bil prelepo marogast, svoje strupeno zobovje je znal lepo skriti za lepe in hinavske obljube delavstvu, in revnejšim slojem. Zato se ni veliko nastopalo proti njemu. Toda nastala je sedanja strašna vojska. In tu je začutil ta gad pravi čas, pravi trenotek, da se zažene v ubogo svojo žrtev — ameriško delavstvo — ga okuži in doseže isto, kar je dosegel boljševikizem v Rusiji pod vodstvom žida Trotskija. —

Tedaj še le je pa — hvala Bogu — sicer pozno, vendar ne prepozno spoznala to nevarnost tudi Amerika in zagrabila ga je za vrat z vso silo in močjo prestrašene-ga branitelja in rešitelja našega delavstva.

In danes?

Nad sto voditeljev te organizacije sedi za mrežami, je na varnem, da ne bodo mogli doseči svojega satanskega namena in cela Amerika si je globoko odahnila. Bomba je sicer padla v Chicagi in 4 popolnoma nedolžne žrtve leže v grobu kot dokaz, kako prav je imela Amerika, da je pritekla v obrambo ubogega delavstva še o pravem času.—

In kaj pa ti slovenski delavec? Ali ti sedaj te težke kazni, s katerimi so kaznovani rdeči voditelji, ta strašna odkritja sodnijske obravnave, ta bomba, ti njih peklenški nameni, katere so hoteli doseči, ali ti vse to ne odpre oči?

Pomisi! Oni so ti to organizacijo hvalili, te vabili k pristopu. Odobravaš danes njih krute namene? Odobravaš strašna prelivanje krvi nedolžnih žrtev v Rusiji?

Vidiš, mi smo te svarili! Mi smo te že pred šestimi leti v posebnem članku in z dokazi svarili pred tem gadom. Kazali ti ga v pravi luči! Te svarili: nikar se z gadom ne pajdaši! Te bode píčil. Vidiš, takrat so kričali rdeči naši listi, da lažemo, da obrekujemo, da sleparimo? Slovenski delavec, vprašamo te danes: Pogledj teh nad sto obsojenih zaslepljenih žrtev, obsojenih I. W. W.! Kdo laže? Kdo obrekuje? Kdo slepari? Mi? — Ki te svarimo pred nesrečo? ki te opozarjamo na pretečo nevarnost? Boš še vrjel lepim marogam tega strupenega modrasa — t. j. nekaterim dobrim mislim in naukom, katerega boljševikizem ima na sebi? Še bodeš dal prevarati, goljufati še dalje?

"Po njih sadu jih boste spoznali!" — in sad teh rdečih gadov — — —? Čitaj sodnijsko obravnavo Chicaškega sodišča! Glej Rusijo! in naj se ti odpro oči! Ne vrjemi takoj vsakemu gadu, če ima še lepše maroge, še lepše misli, še slajši med na jeziku — ko je pa v zobovje strašni strup — nesrečno življenje in nesrečna smrt.

Slovensko delavstvo, vzdrami se! Ne daj

se slepiti Prebudi se! Ne daj si soliti razuma od ničvrednih sleparjev. Misli samo! Proučavaj samo! Glej samo! In prepričan sem, spoznalo boš modrasa in — bežalo pred njim dokler je čas! — Da,

trdno smo prepričani da bode tudi slovensko delavstvo kmalu spregledalo in — se studom obrnilo od rdeče marogastega gada — našega socializma! In k temu, o Mati Marija pomagaj!

—o—

5,000.

Živio! — Veselo novico moramo sporočiti danes — "Ave Maria" ima že nad 5000 naročnikov! — Te dni se je vrnil s potovanja naš potovalni zastopnik Ven. Br. Antonin Šega O.F.M. in prinesel toliko novih naročnikov, da smo število pet tisoč daleč prokoračili. — Iskrene zahvale vsem našim dragim zastopnikom, ki so mu šli tako požrtvovalno na roko pri njegovem težkem delu. Iskrene zahvale vam častitim gg. župnikom, ki so ga vsi ljubeznjivo sprejeli in mu po svoji moči pomagali. Iskrene zahvale pa tudi vam, dragi naši novi in stari naročniki.

Kajne, kako se vsi veselimo tega lepega napredka našega lista "Ave Maria!" Kako nas vse navdušuje tako za naše razmere naravnost velikansko število naročnikov. Pomislimo: slovenski nabožni list — pa ima največ naročnikov med vsemi ameriškimi listi, če izvzamemo uradna glasila Jednot, katera pa mora vsak udimeti.

Da, iskrena vam toraj zahvala za ta lepi dar za desetletnico našega lista.

Sedaj, pa ko se je število družinice okolu "Ave Maria" tako pomnožilo, pa z novim pogumom naprej. Misel "Ave Maria" zmaguje! Materina ljubezen Marijina

zmaguje med ameriškimi Slovenci. Našega lista namreč ne naroča, kdor ne čuti z njim! In to je velikanski vspeh, za katerega smo hvaležni ljubemu Bogu in ljubi Materi Mariji. —

Uredništvo se veseli tega dogodka in obljublja svojim naročnikom: če smo že do sedaj delali navdušeno in nevstrašeno — delali bomo še enkrat bolj navdušeno in še dvakrat bolj nevstrašeno, kakor do sedaj. 5000 junaških rojakov, odločnih in navdušenih mož in žena stoji za našo zastavo, gre za nami v boj za sveta načela, za vzvišene ideje naše svete vere. Kdo bi se potem še bal? Ne! Naprej! Naprej do končne zmage. Deset tisoč — to je naš cilj! Deset tisoč nas mora biti skupaj! Ne bomo mirovali, dokler tega ne dosežemo! Kajne, dragi naročniki in zastopniki, da smemo pri tem računati tudi na Vašo pomoč!

Hura, na delo! Vse bomo dosegli! Zmagali bomo in zmagati moramo!

Marija je kači glavo strla in bode tudi danes pomagala še premagati njene nasprotnike. Kdor je z Marijo in je Marija z njim, ta je nepremagljiv, ta zmagal!

In v tem je naše upanje in vsa naša nada.

Z Bogom in Marijo za narod!

Kupujte bonde četrtega vojnega posojila!

Slovenska cerkev sv. Roka v La Salle, Ill.

Častitamo ti, lepi La Salle! Častitamo ti, dobro slovensko ljudstvo La Sallske naselbine! Lep dan si imelo 1. septembra! Častitamo ti in se veselimo s teboj.

Vedro nebo se je razprostrlo nad jesensko naravo, zlato solnce je spodilo iz obnebja vse nadležne oblake in oblačke, kajti hotelo se je poveseliti lepega dne, gledati nemoteno, kako se bo zbralo ta dan verno, dobro in milo slovensko ljudstvo, slovenski trpini iz La Salle in cele okolice, in bode posvetilo krasno stavbo nove cerkve v — hišo božjo, v stanovanje večnega Boga, ko bode posvetilo nov altar nove zaveze, na katerem bode "Jagnje božje" ponavljajo svojo žrtev za svet, za človeška srca.

Da, kakor nalašč, bil je krasen dan 1. september. V soboto, dan preje, je deževalo in dan pozneje, v ponedeljek, je zopet deževalo, v nedeljo pa najlepše jesensko milo vreme. In na ta dan se je malo mestece La Salle v Ill. vzlasti pa slovenska naselbina oblekla v praznično obleko in šla kot nevesta nasproti svojemu ženinu, da mu postavi sveti šotor. Po Crosat St. je na vsakem križišču visela nad ulico velika zvezdnata zastava ameriška. Zlasti lepo je bilo vse okrašeno okrog nove slovenske cerkve sv. Roka.

Ob desetih dopoldne je bil slovesen sprejem mnogih gostov, katerih je prišlo samo iz Jolieta nad osemsto. Veliko jih je prišlo iz vsake naselbine cele okolice; iz Chicago, Wenona, De Pue, Rutland, Aurora, Rockdale, Oglesby, Granville, Spring Valley, Standard in od drugod. Takoj tam za postajo se je pa razvrstila krasna parada, slavnostni sprevod vseh društev. Nekako dvajset zastav je šlo v sprevodu. Godba je igrala mične

koračnice in La Sallčani so z veseljem in ponosom gledali na te svoje meščane in se z njimi veselili. Oba lokalna lista sta že dan preje pristrčno pozdravljala slovenski napredek.

Cerkev je slovesno blagoslovil škof iz Peoria, Ill, kamor La Salle spada v škofijo. In sicer, ker se mu je domov mudilo in se je slavnostni sprevod nekoliko zakasnil, blagoslovil jo je predno je sprevod prišel pred cerkev. Takoj po blagoslovu je v krasnih in navdušenih besedah v angleščini nagovoril številno množico s stopnic pred cerkvijo. Častital je La Sallskim Slovincem na krasnem napredku in izražal svoje veliko veselje nad tem. Posebno se je pohvalno izrazil o nesebičnem požrtvovalnem delovanju, slovenskega župnika Rev. Fr. Šalovena in kazal na lepe vspehe, katere je že župnija naredila od kar je on tukaj.

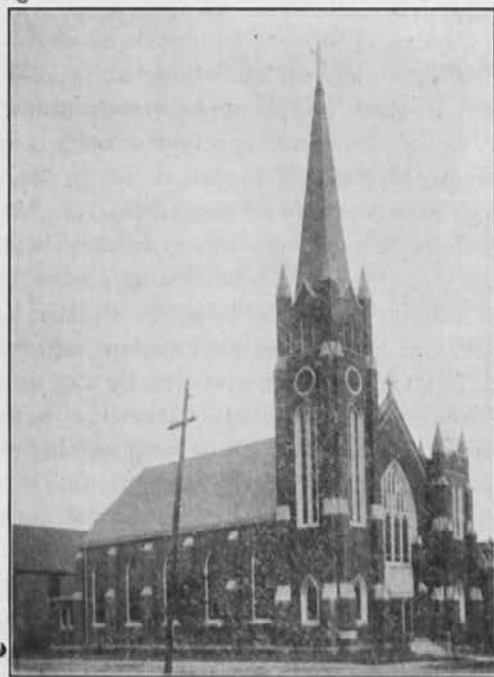
Nato se je razvrstil cel slovesen sprevod in šel v cerkev, ki je bila kmalu natlačeno polna vernikov. Veliko jih je moralo ostati zunaj, ker je v cerkvi zmanjkalo prostora.

Slovesno sv. mašo je daroval slovenski misijonar, benediktinec, Rev. Vencel Šolar O.S.B., profesor iz kolegija Sv. Bede iz Peru, Ill. ob asistenci Rev. John Plevnika, slovenskega župnika iz Jolieta in Rev. Lr. Ciesla, poljskega župnika iz Spring Valley. V prezbiteriju so bili še domači g. župnik Rev. Fr. Šaloven, Rev. Fr. Walsh, Rev. Fr. Florijan, Rev. Fr. Culleton, Rev. O'Donovan, Rev. Fr. Bobkiewiç, sosedni *ss.* župniki.

Takoj po evangeliju je nastopil slavnostni govornik, Rev. Kazimir Zákrajšek, O.F.M., urednik Ave Marija iz New Yorka in v nad eno uro dolgemu govoru

slikal pomen katoliške cerkve kot hiše božje, kot edino pravem "Narodnem domu", vzlasti za nas ameriške Slovence, in kot "hišici očetovi" za vsakega vernega kristjana.

Med sveto mašo je domač pevski zbor "Slovenija" proizvajal latinsko mašo skupaj s pevskim zborom iz Jolieta. Petje je bilo krasno in moramo obema pevskega zboroma prisrčno častitati. Vsi duhovniki so se jako pohvalno izrekli o petju! Vsem se je dopadlo.

Slovenska cerkev Sv. Roka v La Salle, Ill.

Po sv. maši je bil slovesen blagoslov z Najsvetejšim in zahvalna pesem. O, kako mogočno je zadonela pesem "Tebe Boga hvalimo!" In kako je bil vesel glas, kateri je odmeval iz veselih src La Sallskih rojakov, ko so peli to pesem! In imeli so dovolj vzroka! Dosegli so, po čemur so tako hrepeneli — lastno krasno slovensko cerkev.

In v resnici krasna stavba je nova slovenska cerkev Sv. Roka v La Salle! Zidana je iz črnikaste, stisnjene opeke v novem ameriškem gotskem slogu. Zidovje je okrašeno z belimi kamenitimi okraski,

kakor portal, okvirji oken, kapiteljčki i dr. kar dela skupaj s črnikasto barvo zida krasno sliko. Na levi strani pročelja, na vogalu ulice se vije vitki zvonik visoko proti nebu in sicer se gledalcu zdi, kakor bi ga vlekel kvišku, kvišku — k Bogu — domov. Na desni strani pročelju je samo lep nastavek. Pročelje jako krasi veliko okno, s kamenitimi okraski in okvirji. Takoj nad vhomom je z zlatimi črkami v bel kamen vsekán napis v slovensčini in angleščini "Slovenska katoliška cerkev Sv. Roka." Enak slovenski napis je vsekán tudi v vogeljni kamen. V cerkev vodijo tri vrata, sredna večja in dve stranjski manjši. — Vestibul veža je prostorna in lepo izpeljana in tlakana z mozaikom. Na levi v kotu je krstilna kapelica, na levi je vhod na kor.

Cerkev je razdeljena v tri ladije. Vrsta strebov na vsaki strani deli te tri ladije. Kor je primerno visok in lepo krasno speljan. Kar se pri gotskih cerkvah le prerado naredi napaka, t. j. da so prenizke, se ta napaka ni naredila v La Salle. Gotski slog kipi kvišku, sili navzgor. Zato je nizka gotska cerkev le prevečkrat kakor kaka klet. La Sallska je v višino lepo speljana. Pobarvana je z nebeško modro barvjo. Okna so štiri na vsaki strani, so visoka in dajajo cerkvi dovolj svetlobe. Steklo je barvano in predstavlja razne svetnike. Vsa okna so spominska in nosijo imena darovalcev.

Klopi so razvrstene v štirih vrstah. Nekako 400 ljudij lahko sede vanje.

Obhajilna miza je iz mase in se vidi kakor bi bila iz lepega mramorja.

Delo je znane Chicaške firme Da Parto. Prezbitarij je ravno primerno velik in tudi visok. Tri velika okna ga razsvetljujejo. Veliki oltar je iz stare cerkve in je malo majhen, vendar upa nasebina, da ne bode dolgo, ko bode novega postavila. V stranjskem oltarju na desni je kip sv. Barbare in poleg njega na lepem stojalu lepa soha Presv. Srca Jezusovega. Na levi strani v malem oltarju je kip Sv. Družine in poleg oltarja Lurška votlina. Zelen

karpet pokriva cel prezbitarij. Na desni strani velikega oltarja je zakristija za duhovščino in na levi za strežnike.

Stavba stane nekako \$35.000, od katere so tekom zidave plačali nad \$10.000. Drugo ostane kot cerkveni dolg, kar ni veliko.

Tako ima sedaj slovenska župnija Sv. Roka v La Salle vse, kar potrebuje. Ima primerno župnišče, šolo, stanovanje za

sestre, cerkveno dvorano in sedaj še novo krasno cerkev.

Po pravici se toraj veseli lepa naselbina krasne cerkvice in je ponosna nanjo.

Rojaki, sedaj pa skrbite, da bode vsako nedeljo dvakrat polna in ne bode dolgo, ko se boste rešili dolga. Č. g. župniku Rev. Fr. Šaloveni in La Sallskeim rojakom pa še enkrat naše čestitke.

DOPISI.

Eveleth, Minn. Tukaj na Eveleth-u živi udovica, katerej je zapustil pokojni mož 12 otrok, med temi 3 sleporojene. Udovica je Mrs. Marija Sadar, roj. v fari Želumlje na Kranjskem. Prišla je pred kakimi 22 leti v Ameriko in se je poročila kmalu nato v Virginiji, Minn. z rojakom Alojz Sadar, rojenim na Krki, Kranjsko. Naselila sta se na Eveleth-u, kjer sta neprenehoma stanovala in kjer še sedaj živi udova z otroci. Mož je prva leta delal za živovarno, v poznejšem času pa v "majni." Lansko leto je dobil pljučnico in je umrl dne 30. marca.

Pokojni ima tukaj v Ameriki brata Antona, ki živi nekje v Washingtonu.

Izmed treh sleporojenih otrok sta bila 2 v šoli za sleporojene, kjer sta se prav izbornu izučila v vseh potrebnih vedah. Posebno je slovel starejši kot eden najboljših igralcev v zavodu in je bil pri predstojnikih in součencih visoko cenjen. Gg. delegati zadnje konvencije K. S. K. J. si imeli lansko leto priliko slišati njegove proizvode na koncertu, ki se je priredil za časa konvencije v dobrobit Sadarjeve družine. Tudi brat njegov Frank, tudi sleporojen, ki še zdaj obiskuje šolo za sleporojene, je izvežban posebno v igranju na glasovir.

Prvi, Alojz, je umrl dobro leto po smrti svojeba očeta in sicer tudi na pljučnici v zavodu in je bil pokopan tukaj na Eveleth-u v grobu poleg svojega očeta. Tretjo sleporojeno pet letno deklico bo pa sedaj mati poslala v gori imenovani zavod, kjer bo vstopila v otročji vrtec za slepe.

Drugi otroci so vsi čvrsti in zdravi in že deloma pridno pomagajo materi pri preskrbljavanju tolkih otrok.

Ubogim udovi so ob smrti ljubljenega moža priskočili na pomoč vsi tukajšnji rojaki, a pomagalo ji je tudi mesto samo in je preskrbelo brezplačilnih avtomobilov za časa pogreba ter ji lajšalo gorje na raznovite druge načine za časa smrti in pogreba, kar je bilo posebno žalostno, a v teh britkih trenutkih so jo

tolažile dobre rojakinje in tudi žene drugih narodnostij in ji tako lajšale hudo gorje. Mrs. Sadar se je prav dobro priučila angleškemu jeziku in je znana in spoštovana med družinami drugih narodnostij. Najmlajši njen otrok je star poldrugo leto.

— — — en.

Chicago, Ill. Prosim za malo prostora v Vašem cenjenem listu, kateri se mi najbolj dopade in ga vedno težko pričakujem. Škoda, da ni tednik, prav rad bi večjo naročnino zato plačal. V Chicago je nas še osti dobrih katoliških Slovencev. Društve Najsv. Imena je imelo 31 avgusta spoved in 1. septembra skupno sv. obhajilo. S pozrdavom

Martin Likovich.

Indianapolis, Ind. Upam, da mi dovolite, da se tudi iz naše naselbine nekoliko oglasim v A. M.

Meseca julija smo priredili pri naši cerkvi Sv. Trojice trivečerno veselico v prid cerkve. Uspeh je bil jako zadovoljiv in je bilo čistega dobička nad \$1000.00. Tako imamo sedaj zopet en tisočak manj dolga na cerkvi. Krščanski možje, žene, fantje in dekleta, le tako naprej! Bodite prepričani, da Vam nikdar ne bode žal, kar storite za cerkev dobrega. kajti Bog vam bo vse stotero poplačal. adnje čase se je v naši naselbini silno agitiralo za neke vrste "Narodni dom." Agenti za to podjetje so prav sladko prigovarjali katoličanom, da bi njih načrt podpirali v finančnem o-ziru. "To bo dobra stvar za našo mladino", pravijo. Smešna je pač taka trditev. Pomilovanja vreden je pa vsak rojak, ki se da za tako stvar preslepiti in pomagati k temu, da se bo naša mladina v takem narodnem domu izpridila. Taki narodni domovi, ki jih zida to možie sumljivega značaja z namenom škodovati cerkvi, nim ne bodo v korist, temveč v pogubo. Največja nesreča za našo mladino je, če se odtuji cerkvi in Bogu. Zato opozarjam vse dobre katoliško misleče rojake indianapo'ske ko-

lonije — bodimo previdni in se držimo svojega pravega, "narodnega doma" — svoje slovenske cerkve in šole.

K. J. star naročnik.

Mascoutah, Ill Tudi mi katoličani nismo zadnji pri delu za sinove strica Sama. V tukajšnji kat. župniji smo priredili pred kratkim veseli piknik v korist rdečemu križu. Kakšen rdeče pobarvan revček bi kmalu rekel: "Ej, 'farški piknik je od muh! Ice Cream in sodo pijo. Brrr!" — Toda bilo je tudi druge pijače, katero smo zmerno uživali — in veseli smo bili. Bil sem že večkrat na sličnih prireditvah, pa da bi bilo tako vse lepo in zabavno, se ne spominjam. Čisti dobiček prireditve pa ni šel v "farški žep" — tudi ne za S. R. Z., še manj pa za chicaške "frajtarje" — temveč v pomoč naši domovini — za rdeči križ. Pozdrav

Ivan Založnik.

Listnica upravnitva. Zadnji čas je bilo več pritožb, da naročniki niso dobili o pravem času lista. Vsem prizadetim sporočamo, da list redno odpošljemo, toda pošiljatve morajo kje zaostati. Smo pač v vojskinem času in prosimo, da naročniki vsled tega v takih slučajih nekoliko potrpe.

Nadalje sporočamo, če kateri naročnik ni lista dobil, naj se oglasi pri našem zastopniku, kateri mu bo dal dotično številko. Mi pošiljamo zategadelj vsem zastopnikom po več številki lista, da ga potem lahko dajo naročnikom, če se slučajno kateremu list izgubi.

ZAHVALA.

Dolžnost me veže, da se lepo zahvalim vsem blagim prijateljem in dobrotnikom lista Ave Maria, ki so mi na mojem potovanju šli na roko in tako pripomogli do boljšega vspeha. Zlasti se zahvalim družini A. Tomec v Johnstown, Pa., preč. g. J. Mertelnu in družini Bojanc v Pittsburgh, Pa.; — Rev. A. Moder in g. J. Kreku, družini Vertačnik in Nik. Simonič v Bridgeville, Pa.; družinam Bevc in Pelhan v Cannonsburg, Pa., Hočevnar in Hoge v Bridgeport, O. — J. Podpečnik in Mr. Pirc v Barberton, O. Rev. A. Berku in družini Ambrožič v Lorain, O.; družinam Mesec v Collinwood, O.; Gašpari, Suhadolnik, Meglič v Cleveland, O.; Rev. J. J. Omanu v Newburg, O., Rev. P. Cirilu in družinam Rudman in Mantič v Indianapolis, Ind. Rev. Širca, družina Zupančič v Chicago, Ill. Rev. A. Krašovicu v So. Chicago — družinam Lavrič, J. Rifel in Muhič v Jolietu — Rev. F. Šalovenu, družini Kostello in in č. šolskim sestram v La Salle, Ill., Mr. A. Vesel v Aurora, Ill. — družinam Math Ogrin in J. Košir v Waukegan, Ill. — M. Šephar v New Duluth; — Rev. Leskovicu. — Mrs. Ulašič in Mrs. Gregorič v Eveleth, Minn. Mr. G. Rus v Buhl, Minn. — Rev. J. Schiffererju, družinam P. J. Šega, Kordiš in in Globočnik v Chisholm, Minn.; Mrs. Angeli Preglet, Gilbert, Minn.; družinam Perušek in Pešel v Ely, Minn.; J. Loushin v Soudan, Minn. Rev. I. Černe in družini Progar Shebovgan, Wis. Mr. Mohorko v Milwaukee, Wis.; in vsem onim ki so mi bili prijazni in se naročili na list A. M. Bog plačaj!

Br. Antonin Šega, O. F. M

Slovenska Narodna Zveza.

v Ameriki — Cleveland, Ohio.

POZIV ČLANOM IN ČLANICAM S. N. Z.

Skoro se bo približal čas, ko zaslišite glas Amerike, da je razpisano četrto vojno posojilo "Fourth Liberty Loan". Naša dolžnost je, da se odzovemo temu glasu kar najizdatnejše.

Jaz vem, da nikdo iz naših vrst ne bo vprašal, čemu posojati denar in, da ni nobenega, ki bi se obotavljal, da vstopi v vrste in vzore svetovnega nazaranja, ki se bori za to, za čemer stremi naša Slovenska Narodna Zveza, da zadobe mali narodi svobodo in, da bodo gospodarji na svojih tleh.

In ker smo mi Slovenci med onimi tlačenimi rodovi, katerim bo zmaga zaveznikov določila svobodo in prostost, Vas pozivljam, bratje in sestre, da storimo, kar največ moremo, ker s tem, da podpirate vlado in ji pomagata do zmage, istodobno pomagata narodu in svojcem v domovini, da dosežejo to po čemur hrepene: odpad od Avstrije in zedinjenje troimenega naroda.

V Cleveland-u, Ohio, dne 1. septembra, 1918

Paul Schneller, predsednik.

"Ave Maria", 62 St. Marks Pl., New York, N. Y.

JOSEPH PENNELL DEL.

ALCO-GRAVURE, INC. N. Y.

THAT LIBERTY SHALL NOT
PERISH FROM THE EARTH
BUY LIBERTY BONDS
FOURTH LIBERTY LOAN

Četrto vojno posojilo.

BODI 100% AMERIKANEC IN PATRIJOT

**Združene Države naj bodo tvoja
hranilnica.**

Zato tudi vlož svoj denar v Združene Države.

Ti služiš svoj denar v Združenih Državah

Ti prihraniš svoj denar v Združenih Državah

Če služi tvoj denar Ameriki, Amerika da svoj
denar tebi za uslugo.

Kupi U. S. Liberty Bonds četrtega vojnega
posojila

Vprašaj svojega duhovnika, bankirja, delodajalca
ali lokalni Liberty Loan odbor za pojasnila.

Stori takoj svojo dolžnost!